

Buržoaski korijeni anarhosindikalizma

Feral Faun

“Zalažemo se za razvoj radničkog pokreta utemeljenog na direktnoj demokraciji, ne samo zato što će biti efikasniji u današnjoj borbi protiv klase poslodavaca, već i stoga što pretpostavlja temelje za društvo slobode i jednakosti, bez autoritarizama ili eksploatacije.” (iz letka anarhosindikalističke organizacije Workers Solidarity Alliance)

U 14. i 15. stoljeću započela je društvena transformacija koja je svoj dramatični vrhunac dosegla u Američkom ratu za nezavisnost i Francuskoj revoluciji. Taj je period obilježio ustanak buržoazije protiv feudalnog sistema i moći katoličke crkve. Umjesto feudalizma izdigli su se ekonomski sistem kapitalizma i politički sistem demokracije. Radije nego da dozvoli neizabranj aristokraciji ili kralju da vlada, liberalna demokracija zahtijeva da “ljudi” vladaju preko svojih predstavnika ili glasovanjem. Poput anarhosindikalista, citiranih iznad, buržoazija je željela “društvo slobode i jednakosti, bez autoritarizama ili eksploatacije.” Izostavimo li dijelove o “radnicima” i “klasi poslodavaca” mogli bismo reći da je Thomas Paine mogao napisati citat s početka teksta.

Naravno, anarhosindikalisti će nam reći kako oni ne koriste te riječi na način na koji su ih koristili buržoaski revolucionari. Vjerovao bih im na riječ kad se ne bi radilo o tome da anarhosindikalizam odražava buržoasku ideologiju na mnogo značajnije načine od samog posuđivanja njezine terminologije. Vrijednosti zagovarane od strane anarhosindikalista ne razlikuju se značajnije od onih koje zagovaraju nešto radikalniji liberalni teoretičari, te se njihov projekt, nakon provedenog istraživanja, jednostavno otkriva kao produžetak liberalnog projekta.

Kao što sam već rekao, ekonomski sistem koji je došao na vlast s buržoazijom jest kapitalizam. Neću ulaziti u dugačak opis kapitalizma – biti će dostatno kazati kako temeljna karakteristika kapitalizma, u usporedbi s drugim ekonomskim sistemima, nije postojanje kapitalista, nego proizvodnja viška kapitala koji omogućuje stalnu ekonomsku ekspanziju. Kapitalizam je visoko moralan sistem što znači da zahtijeva vrijednosti koje se postavljaju ispred individualnih potreba, želja ili pohlepe, kako bi se širio bez poteškoća. Te su vrijednosti, ključne za kapitalističku ekspanziju, proizvodnja i napredak. Svaki se tehnološki napredak stoga mora prihvatiti, osim ako se može pokazati kao prijetnja daljnjem širenju kapitala. Ključni faktor za proizvodnju i napredak jest rad i stoga ga buržoazija visoko vrednuje te suprotno od slike koju oslikavaju “radikalni” radnički propagandisti, za kapitaliste nije neobično da rade mnogo više sati od industrijskih radnika, iako je to prije organizacijski nego li produktivan rad. Oni koji uspijevaju izbjeći rad karakterizirani su kao moralni šljama kapitalističkog društva – to su oni koji parazitiraju na radnim ljudima.

Anarhosindikalisti prihvaćaju sve navedene kapitalističke vrijednosti. Njihov je cilj “stvarna ljudska kontrola proizvodnje”. Unatoč visokoj razini antropoloških dokaza koji ukazuju na suprotno, oni smatraju da su prvobitni ljudi većinu svog vremena provodili u borbi za golo preživljavanje i da samo zahvaljujući napretku tehnologije i proizvodnji danas možemo živjeti na ovakav prekrasan način i uživati u svoj toj divnoj robi – ups! Oprostite, pretjerano sam sarkastičan! Sindikalisti prepoznaju nekoliko specifičnih tehnologija kao prijetnju opstanku, ali tehnologiju i napredak općenito vide kao pozitivne stvari. Uzmemo li ovo u obzir nije nikakvo iznenađenje da uzdižu rad, jer bez rada ne bi bilo ni proizvodnje ni napretka. Poput buržoazije, one koji izbjegavaju rad smatraju “parazitima” (pogledajte Listen Anarchist! Chaz Bufe). Jedini stvarni problem koji imaju s kapitalističkim sistemom jest pitanje njegova vodstva – oni bi radije da stvari kontrolira Jedan Veliki Kapitalist, internacionalno udruženje radnika, a ne mnoštvo različitih pojedinaca, korporacija i država. No, osnovna struktura bila bi ista. Poput buržoazije, a možda čak i više od buržoazije, anarhosindikalisti prihvaćaju vrijednosti ključne za kapitalizam.

Ako su proizvodnja i napredak pozitivne vrijednosti, koje rad čine neophodnim, tada je i društveni konformizam jednako neophodan. Već sam rekao da se na izbjegavanje rada gleda kao na

parazitiranje. Svaki užitak koji se ne može pretvoriti u robu, te se na taj način staviti pod kontrolu proizvodnog procesa, neetičan je. Lutalica, skitnica, nomad, odmetnik, svaki pojedinac koji pozitivno ne doprinosi društvu proglašava se propalim slučajem ili kriminalcem. Čak je i boem – nekonformistični umjetnik, glazbenik ili pjesnik – sumnjivac u očima buržuja – barem dok se ne pronade način da se iskoriste njihovi kreativni porivi.

Isti stav prema pojedincima neprilagođenima društvu imaju i anarhosindikalisti. Oštra kritika “marginalaca” od strane Chaz Bufe u Listen Anarchist! to vrlo jasno prikazuje. Način na koji CNT konstantno omalovažava anarhističkog odmetnika Sabatea (istovremeno uzimajući i koristeći novac koji im je dao od svojih pljački) uistinu je odvratan. Kroz cijelu svoju povijest, anarhosindikalizam je pokušavao ugasiti vatru neukrotivih buntovnika; ponekad je pomoću uvjeravanja, a ponekad pomoću uvreda pokušavao potaknuti anarhične buntovnike da se prilagode i prihvate društvo. Kada god bi se anarhična pobuna izdigla iznad reformi, anarhosindikalisti bi prozivali, oni koji navodno ne vjeruju u zakon bili bi prvi koji bi plakali: “Kriminal! Teroristi!”. Poput buržoazije, oni žele da se proizvodnja odvija glatko, a to zahtijeva društveni konformizam.

Ruku pod ruku s društvenim konformizmom ide i ljubav prema socijalnom miru. Istina je da je buržoazija koristila ratove između nacija kako bi širila kapital, ali to je uvijek opasno jer svako nasilje može poremetiti glatko funkcioniranje kapitalizma. Samo nasilje inicirano od strane mjerodavnih autoriteta s racionalnom i etičnom podlogom ima svoje mjesto u buržoaskom društvu. Ne samo da osobni konflikti ne bi smjeli uključivati fizičko nasilje, već bi trebali biti pristojni, rješavani razboritom raspravom, pregovorima ili pravnim procesima. Strasti se nikako ne bi smjele rasplamsati. Socijalni je mir dozvoljeno prekinuti samo u najekstremnijim uvjetima.

Anarhosindikalisti također cijene socijalni mir. Od Bourgeois Influences in Anarchism Luigia Fabbrija do Listen Anarchist! Bufe, oni pokušavaju odgovoriti anarhiste od nasilnog verbalnog izražavanja – ironično tvrdeći kako to ne proizlazi iz lažnih koncepcija o anarhizmu stvorenih od strane buržoaskog tiska. Zašto smatraju da bi ljudi koji imaju dovoljno hrabrosti i inteligencije da se pobune protiv autoriteta prihvatili riječ buržoaskog tiska, ja stvarno ne znam. Poput buržoazije, anarhosindikalisti nas pozivaju da svoja neslaganja izrazimo razborito, bez strasti i na miran način. Bilo kakvo aktivno, nasilno izražavanje individualne pobune anarhosindikalisti smatraju neodgovornim, kontrarevolucionarnim i neetičnim. Prijestupnici se u najboljem slučaju etiketiraju kao naivčine, a mnogo češće kao obični kriminalci ili teroristi. Ustvari, osim u slučaju “revolucionarne situacije” većina oblika ilegalne aktivnosti biva od strane anarhosindikalista odbačena kao kontraproduktivna (no je li to nužno loše?). Samo ustanak radničke klase (“mjerodavni autoritet” u anarhosindikalističkoj teoriji) može opravdati nasilje – i to nasilje mora biti racionalno i etično kako bi instrumenti proizvodnje ostali netaknuti i kako bi se obavio što gladi prijelaz na anarhosindikalističku proizvodnju.

Anarhosindikalisti također žele stvoriti racionalno, etično društvo. Pozivaju nas da “napadnemo iracionalnost...gdje god i kada god se pojavi.” Po njima problem sadašnjeg društva jest taj što ono nije dovoljno racionalno ili etično. Kako je razum izvor etičnog ponašanja (iz njihove perspektive), on mora prevladati u svim područjima života. Ne bi nas trebale voditi naše strasti ili želje, već naš “racionalni samointeres”, kažu sindikalisti ponavljajući ideje utilitarista. Ujedno je i razboritije i etičnije ako proizvođač kontrolira sredstva proizvodnje, ističu ležerno ignorirajući pitanje je li uopće moguće da itko kontrolira sredstva proizvodnje u industrijskom društvu.

I buržoaski liberalni teoretičari i anarhosindikalisti žele racionalno, etično društvo utemeljeno na slobodi, jednakosti i pravdi, koje jamči ljudska prava. I jedni i drugi žele glatko funkcionirajuću ekonomiju s visokom razinom proizvodnje koja jamči znanstveni i tehnološki napredak. I jedni-

ma i drugima potreban je socijalni mir i konformizam kako bi realizirali svoje projekte. Teško je ne misliti da su njihovi projekti isti. Vidim samo dvije značajne razlike. Buržoazija vidi ekonomiju kao apolitičnu silu koja može efikasno i etično napredovati u obliku privatnih poduzeća. Anarhosindikalisti vide ekonomiju kao političku silu kojom se stoga mora upravljati demokratski. Buržoaski liberali vjeruju kako predstavnička demokracija može ostvariti njihov ideal. Anarhosindikalisti vjeruju kako ta demokracija mora biti direktna – iako nas nikada ne pitaju želimo li trošiti vrijeme na direktno glasovanje o svakom društvenom pitanju. Projekt anarhosindikalista zapravo je samo nastavak projekta buržoaskog liberalizma – pokušaj da se taj projekt pogurne do svog logičnog zaključka.

“Svakodnevna aktivnost robova reproducira robovlasništvo.” – Fredy Perlman

To me dovodi do posljednje usporedbe između buržoaskog liberalizma i anarhosindikalizma, ne usporedbe ideja već ignorancije. Ni jedni ni drugi očito nisu sposobni prepoznati realnost društvenog sistema u kojem živimo. Dok govore o slobodi i demokraciji, i buržoaski liberal i anarhosindikalist vide samo ljudske autoritete koji ih kontroliraju; slijepi su kada su u pitanju društvene aktivnosti u kojima sami sudjeluju i koji su pravi izvor njihovog ropstva. I tako se buržoaski liberal zadovoljava sa svrgavanjem svećenika i kraljeva, a anarhosindikalist će njima dodati predsjednike i šefove. Ali tvornice ostaju netaknute, prodavaonice ostaju netaknute (iako bi ih sindikalisti mogli nazvati distribucijskim centrima), obitelj ostaje netaknuta – kompletan društveni sistem ostaje netaknut. Ako se naša svakodnevna aktivnost nije značajnije promijenila – a anarhosindikalisti ne daju nikakav nagovještaj da je žele promijeniti više od toga da radu u tvornici dodaju i teret vođenja te tvornice – kakvu razliku onda čini to što nema šefova? – Mi smo još uvijek robovi! „Vuk dlaku mijenja, ali ćud nikada.“ No postoji razlog zbog kojeg ni buržoaski liberal ni anarhosindikalist ne mogu vidjeti ropstvo inherentno u društvenom sistemu. Oni ne vide slobodu kao mogućnost pojedinca da oblikuje svoj život kako sam/a želi. Oni je vide kao mogućnost pojedinca da postane potpuno i aktivno integrirani dio naprednog, racionalnog društva. Postavka kako je “ropstvo sloboda” nije devijacija staljinističkog, fašističkog načina mišljenja; ona je svojstvena svim stajalištima koja slobodu radije pripisuju društvu nego pojedincu. Jedini način na koji se može jamčiti “sloboda” takvih društava jest gušenje nekonformizma i pobune gdje god se one pojave. Anarhosindikalisti mogu pričati o ukidanju države, no oni će morati reproducirati svaku njezinu funkciju kako bi zajamčili glatko funkcioniranje društva. Anarhosindikalizam ne čini radikalni prekid s postojećim društvom. On jednostavno teži tome da proširi vrijednosti ovog društva kako bi još potpunije dominirale našim svakodnevnim životima. Svi istinski buntovnici, otpadnici, odmetnici i pojedinci divljeg slobodnog duha ne mogu prihvatiti anarhosindikalističko društvo ništa više od ovog postojećeg. Morali bismo nastaviti stvarati kaos, stvarati radikalni prekid s ovim društvom, jer ne želimo dodatnu kontrolu nad vlastitim ropstvom – a to je sve što nam anarhosindikalisti nude. Mi želimo strgnuti lance i živjeti svoje živote u njihovoj punini.

Anarhistička biblioteka
Anti-Copyright

Feral Faun
Buržoaski korijeni anarhosindikalizma

<http://www.ispodplocnika.net/tekstovi/burzoaski-korijeni-anarhosindikalizma>
Prijevod je prvo objavljen u časopisu Ispod pločnika: www.ispodplocnika.net

anarhisticka-biblioteka.net